

SÜMEG ÉS VIDÉKE

(SÜMEG-SZENT-GRÓT.)

TÁRSADALMI HETILAP.

A SÜMEGVIDÉKI GAZDAKÖR ÉS A SÜMEGI NÉPBANK HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik minden vasárnap.

HIRDETÉSEK: 2 hasábos példány egyszeri hirdetésnél 18 fillér, többszöri hirdetésnél 14 fillér. — Hivatalos hirdetésnek minden szó 4 fillér. — Hirdetéseket és díjakat HORVÁT GÁBOR nyomdájába küldendők.

Előfizetési árak:	
Egész évre	8 kor.
Fél évre	4 kor.
Negyed évre	2 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.	

Felelős szerkesztő:
ÉLES KÁROLY.
 A kiadók nevében:
 Lukonich Gábor dr.
 Bárdi György dr. Darnay Kálmán.

A lap szellemi részét illető közleményeket a szerkesztőséghez kérünk.
 Előfizetési pénzek Horvát Gábor könyvnyomdájába küldendők.
 Kéziratokat nem küldünk vissza.

Iparos pályák.

Tetszeleg magának minden toll abban, hogy lángoló betűkkel válják tolmácsolójává nemzeti iparunk fellendülésének, megerősödésének. Szép, nemes cselekedet, talán hasznos is egyben, mely kötelessége minden magyar embernek. Garmadában ontják a sok betűt betű mellé, ezernyi bombasztikus, nagyhangzú frázis durrog el, de minden csak írott szó marad, — jó ha egyáltalán olvassák.

Szegény magyar iparunk ezalatt elcsenevész az osztrák szomszéd hatalmas, évszázados erős ipara mellett. Azok még ankéteznak, gyülekeznek, feliratoznak, ha egy-egy magyar miniszter megengedi magának azt a hallatlan merészséget, hogy magyar iparvállalatok létesítésénél ajánlja, hogy hazai forrásból szerezzék be a gyár szükségeltető anyagait.

De hiszen nem ez kell a magyarnak. Kereskedelmi miniszterünk és az ipari ügyek legfőbb letéteményese, Szerényi József miniszteri tanácsos, mindent elkövetnek hatáskörükben, hogy gyermekéveit élő magyar iparunk erősödjék, nagyobbodjék, gyarapodjék.

Meg is látszik áldásos tevékenységüknek a nyoma, de nem abban a mértékben, amelyben joggal elvárhatnók, s ennek oka nem a fentemlített tevékenységében keresendő, hanem sokkal mélyebben rejlik.

Lajtántuli szomszédaink, hogy látták meginduló üvegyáraink működését, azzal feleltek, hogy leszállították üvegyártmányaik árát

olyan olcsóra, hogy egy fillérnyi hasznuk sem maradt mellette. Céljukat — a magyar üvegyárakat tönkre tenni — el is érték, mert nem voltak képesek, a kezdet nehezsége mellett, még az anyagiakkal is küzdeni, beadták a derekukat. Alig pusztult el a sok becsületes tőke, melyet vállalkozó iparosaink üvegyárakba fektettek, az osztrákok tetemes áremeléssel feleltek. Papirgyárunk nincsen. Az újságok, amelyek fennen hirdetik „a magyar ipar, így meg amugy“ osztrák papiroson találják elénk iparpártoló cikkeiket. Volt óragyárunk is, ez is a múlt történetébe tartozik. Így vagyunk sok egyébvel, szegényszemre mondva.

Hazánk iparának egyik legnagyobb gátja azonban a fent felsoroltakon és a magyar ember vétkes indolenciáján, nemtörődöm-ségén kívül a nagy tőke, az arisztokracia, a nemesség, a vagyon visszavonulásában keresendő.

Nem mondom, hogy a katonáskodás, az ügyvédi, orvosi, mérnöki, papi, vagy tisztviselő pálya nem szép, nem hasznos, nem szükséges, de utóvégre nem lehet mindenki katona, ügyvéd, orvos, mérnök, pap, vagy tisztviselő.

Az arisztokracia és a nemesség a miniszteriumokba tódul. Ha minden protegének kellő állást, pozíciót akarnánk teremteni, úgy nem elég az a néhány miniszterium, mely rogyásig van tele, de minden megyében elkelne egynéhány belőle. Így van ez a többi felsorolt pályákkal is.

Intelligenciánk, a vagyonosabb osztály volna hivatott, hogy vaskezeikkel hazánk zsenge iparának, kereskedelmének karjai alá nyulna, az anyagiak mellett, — kártya és lóversenyek helyett, — minden tudásukat latba vetnék, hogy országos iparunk és kereskedelmünk erősödését előmozdítsák.

Mindaddig, míg országunk, hazánk létele az időtől, — mely az aratást befolyásolja, van függővé téve, egységes, öntudatos, hatalmas lépésekről még csak álmodozni is merészség, de amely pillanatban önállók leszünk, ipar és kereskedelmünk tekintetében, nemzeti erőnk egy csapásra óriássá nő, hatalmassá, akcióképesévé lesz, mert elmúlt ma már az az idő, amikor az agrárius viszonyok voltak az ország lét-tényezője, ma az a nemzet, az az ország a hatalom birtokosa, amelynek önálló, életképes ipara, hatalmas kereskedése van.

Nézzük a németeket. Lépésről-lépésre szorítják ki az angolokat, a franciákat a világkereskedelemből. Igen ám, csak hogy a feudális fundusok birtokosai ott nem a kardbojtban, a hivatalnok, vagy kártya-asztal mögül lesik üdvösségüket, de a praktikus brittek mintájára, iparvállalatok létesítésébe fektetik minden anyagi, morális és perszonális tehetségüket, és abba fognak, ami a legalkalmasabbnak kinálkozik.

Na de nem szavakat akartam papírra vetni, melyeknek egyedüli célja hasábotok tölteni. Vessen minden apa magára, nem jobban szeretné-e, ha elmondhatná: A fiam a belügy vagy nem tudom milyen miniszterium-

A kisdedek körében.

— A Sümeg és Vidéke eredeti tárcája. —

Kinek szive fáj, szeressen. Ha akkor is fáj, még jobban szeressen!

Igy megerősödik a lelke, hogy bizni, hinni tudjon abban, hogy szive sebet behegeszti, a fájdalmat megsemmisíti és a sirást elnémítja a szeretet dalolása.

Kérded ugy-e: hol van, kit ha szeretek: szeret, — ha megfogom kezét: reám bizza magát, — ha megsimítom arcát: száz csókot ad érte?

Hívólag tárjuk ki kezünket: ide jöjjetek az ovóba, hol a szeretet uralkodik a 120 főből álló sereg felett. Virágos kert ez itt, napja a szeretet és napnevelte virág ez a sok mosolygó, daloló, futkározó gyermek. Ismerjed meg őket, vizsgálj a lelküket, arcukon, beszédükben, mindögyik számára fogsz alkalmas virágnevet találni.

— Mondom nekik: úgy imátkozzatok, mint a kis madár, mikor csicseregve, dalolva köszöni az Istennek, hogy teremtette. Meg a kis virág, mikor lehajtja a szép kis fejét és legszebb illatát küldi ég felé Istennek, amiért szép ruhát adott neki.

S imádkoznak úgy!

Mennyi fehér galamblelek repül egyenest az ég felé, napsugárban, madárdalban, virágillatban fürödve! Én látom mindögyiket s utánuk küldöm lelkemet, köszönje meg Istennek azt, hogy látni engedi ezt a láthatatlan, kimondhatatlan szépséget!

A szép imadal végső hangjai enyésznek el, indul visszafelé az égből az ártatlan léleksereg. — Az átszellemült arcok között most veszem észre az egyetlen egyet, azt a kis leányt: nem áll, hanem térdel, imára tett kezét föltartja, szemét tágra nyitja, ima végével keresztet vet s úgy kel föl térdeléséből. Ez a kis lány a kis madár, a virág és a gyermeklelek imáját összevéve vette lelkére, — neki nem fehér, hanem ragyogó aranyzárnyai voltak . . .

Érted-e te ezt, szomorú ember?

— Mondom nekik: mondja el valaki, mit álmódott.

Egy kis leány állott előm. Csak a szárnya hiányzik s a legelső gyöngye szellő érintésére fölrepülne innen. Rövid aranyhaja, mint egy fénykoszoru övezi fejét, sötétkék szemei fényben ragyognak s ajkai remegnek az álmódott kép emlékezetére.

— Mit álmódtál, lelkem kis Erzsikém?

— Kis angyalt, mamát, édes kávét!

— Hogy volt az az álom?

— Kis angyal odajött hozzám, elvitt máhához, ott kaptam igen-igen édes kávét, igen-igen nagy kalácsot!

Micsoda virágnak neveznéd e gyermeket? Minek nevelnéd te föl ezt az anyátlan árvát, kinek nincsen ezen a szép, jó világon, aki gyermekszívének vágyát teljesítse s éjjelenként aztán aranyos álmodat lát: édes anyja küld neki az ég angyalától édes kávét, puha kalácsot!

Én szeretném karjaimba venni s fölnevelni, úgy, hogy fölnevé, saját gyermekkorát mindenkor maga előtt lássa és szíve szeretettel legyen csordultig a kis árvák iránt. Azokat keresse,

szedje össze, áldozza nekik életét s a falatot, mit kezükbe ad, szeretetével, szivességével édesítse meg.

. . . Szavaljon nekem valaki.

Komoly arcu, nyulánk termetű fiucska hajtja meg magát előttem, kit csak a napokban hoztak ide közénk. Főlemeli fejét s mintha a tetőn látna valami lelkesítő hősi csataképet, kezdi:

— Ha megnövök, ha megnövök, ha megnövök, huszár leszek! Nem így, tűzér leszek! Nem jól van! Ha megnövök huszár leszek én belőlem!

Ezzel meghajtja magát s helyére megy.

— Esemadta kis huszárom, hogy van tovább a vers?

— Majd ha megnövök, elmondom!

— Hát ezt minek neveljük? Hová rakjuk jellemének a fundamentumát?

— Ki beszélhetne még?

A kis Juliska vezet elő egy csöpp kis leányt, olyan vigyázva, oly gyöngéden, mintha a legtörékenyebb üvegből volna az a kis társa. Középen megállítja, lehajol hozzá s szelíden, hízkelkedve, nyájasan biztatja a kicsit:

— Mondd kedvesem, mondd angyalom, mit tudsz. Hadd hallja Hermin néni, mit tud a Juliska.

S mintha cukros mogyorót rakna a tehetetlen kis Irén szájába, úgy mondja előtte, énekelve, halkán:

— „Messze, messze egy kis város.“

A kis gyámoltalan az utolsó szót megkapva mondja talpraesve: város! Milyen öröme lett a kis Juliskának! Milyen ujjongással vezet he-

ban ez vagy amaz, ahelyett, hogy mind — sajna — szégyenkedve vallja be: kereskedő vagy iparos. Ez az, uraim, ebben vagyunk még: Azsia. Ma az ország kereskedelme, ipara fontosabb akármilyen másnál és éppen a tehetősebb, az intelligensebb elemeknek kellene belevegynie, hogy az felviruljon, megnemesedjék, mint ojtják a fába a nemesebb virágzóbb ágakat.

Ma még jobban imponál, ha névjegyére a legkisebb napidíjas oda írhatja: *városi hivatalnok*, mintha akármilyen nagykereskedőről van szó. De hiszem és remélem, nincs messze az az idő, amikor, miként az angol meg a német kereskedő: büszke kereskedői, iparos voltára, nem lesz szégyen szép magyar hazánkban kereskedőnek, iparosnak lenni, s amikor szégyenkedve fogunk a multba visszatekinteni: milyen kicsinyes gondolkodású volt ez intelligens, a civilizáció legmagasabb foka felé törő nemzet a multban.

A szeretet asztala.

Innen-onnan lepörög a vakáció. Amint ez fogy, akként növekedik a szülők gondja, aggodalma. Ki kell bocsátani az ovó szárnyak alul a gyermekeket, idegen környezetbe kell adni, ahol nélkülözni fogják a szülői szeretet édes, boldogító melegét, ahol nem függ minden szavuk, minden tekintetük, minden lépésük fölött az édes anya szelid aggódó tekintete, ahol nem érzik az édes apa okos szigorúságát, amely meggondolatlan és könnyelmű cselekedetektől önkéntelen is visszatartja őket.

Az a mélyes szerető, amelyet Isten oltott be a szülők szívébe, úgy fél, úgy töpreng, úgy aggódik az otthont elhagyó gyermek jövője miatt.

A léleknek ezt a súlyos terhét azután megszorozza a szegény szülőknél az anyagi gond. Honnan teremtsen elő azt a nagy költséget, amibe gyermeke taníttatása kerül? Elvonja szájától a betevő falatot, testétől a tisztességes ruházatot, éheznek, fázik, küzd, nyomorog, hogy szeretett gyermekének előteremtse a szükségességeket: az iskolaszereket, a szerény lakást és a még szerényebb mindennapi kosztot. Azonban hiába! Bármilyen gazdag a szülők szeretete, ez egy fillért sem nyújthat a költségek fedezésére, az erszény pedig üres, a terheket elviselni nem tudja.

Igy azután sok tehetséges, szorgalmas, sőt nem egy nagyraihivatott pálya törik meg a nincsen és bukik bele a szegénységnek abba az erszényébe, amely a legszerényebb költségek fedezésére sem futja.

És mit csinál ilyenkor a szegény szülő? Vérző szívvel mond le nagyralátó álmairól, kiváló tehetségű, jó magaviseletű és ernyedetlen szorgalmu gyermekét nem adja, nem adhatja iskolába, odaadja az ekeszarvához, vagy a műhely törzskéhez.

Hány nagy ember, aki a társadalomnak és

hazának nagy szolgálatokat tehetett volna, ott pusztul el a szülői ház anyagi tehetetlenségében!

Amire a szülők anyagi tehetetlenségükkel fogva képtelenek, azt kipótolja egyes nemeslelkű emberbarátok humanitása. A középiskolával rendelkező városokban egyre szaporodik azoknak a házaknak a száma, ahol egy-két szegénysorsu vidéki tanuló ellátást kap. Bizony az özönök, ridegnek, materialisztikusnak oly sokszor méltán elnevezett korunk egyik legszebb vonása az, hogy asztalt terítenek ezeknek a szegény tanulóknak. Ezzel leveszik sok nincsetlen szülő válláról az anyagi gondok nevezetes részét, s támogatásukkal módot nyújtanak azoknak a gyermekeknek arra, hogy az iskolákat elvégezve, szebb, magasabb, a társadalomnak és a hazának is jelentősebb élethivatásu pályán szolgálják le emberi és polgári kötelességeiket.

Sümege is szép számmal vannak, akik megterítik a szeretet asztalát. Ime a mult évek névsora: Barkócy Károly, Bauer Sándor, Darnay Károly, Epstein Vilmos, Eitner Sándor, Ereki István, Fischer Ignác, Hölszky Sándor, Huber Ignác, Kaufmán Géza, Klein Gábor, Kocsis Károly, Kovács Vilmos, Kondor József, Lengyel Mátyás, Luiszer Lajos, Lukonich Gábor dr., Mandelbaum Adolf, Németh János plébános, Németh Lajos, Neufeld Henrik, Neufeld Jakab, Raile Józsefné, Sugár Jákó, Sümegi Tivadar, Scheiber József, Steiner Simon, Schwarz Adolf, Szent Ferenciek zárdája, Szidnay Antal, Totola Imre, Tóth Antal, Vajai János, Vértessy Béla, Wirth Ödön és Zoób Lajos.

Bocsánatot kérünk e névsor közléséért. Nem akarjuk megsérteni szerénységüket, eszünk ágában sincs, hogy világgá kiabáljuk jótékonyaságukat. Mi kettős okból közöltük ezt a névsort: hogy e példa másokra is buzdítólag hasson, másodsor, hogy a városunkba jövő szegény tanulóknak tudják: kinél kopogtassanak a szeretet asztaláért.

A jótékonyaságnak áldott szelleme hassa meg minél többnek szívét, hogy megterítse a szeretet asztalát egy-két szegény gyermek számára. Ezzel mintegy második atyjává lesz annak a gyermeknek, segíti, támogatja őt magasabb célja elérésében, az öntudat édes, boldogító érzelmében pedig gazdag jutalmát leli jótékonyaságának.

Csabrendek hazafias ünnepe.

Csabrendek nagyközség közönsége dicsőségesen uralkodó királyunk 70-ik születése napját méltóan ünnepelte meg. A községi lakók háza nemzeti lobogókkal voltak feldisítve. Ünnepi köntösben üdvözölte lelkes közönségünk a nevezetes napot.

Minden felekezeti templomában felhangzott a hálaima a 70 éves jószágos királyért. Az istentisztelet a róm. kat. templomban délelőtt 9 órakor volt. A főhajó padsorait Csabrendek nagyközség képviselőtestülete, az izraelita hitközség előljárósága teljes számmal töltötte meg.

A szent misét *Keresztényi* István plébános tartotta. 10 órakor a Te Deum véget ért és az áhítatos közönség teljes számmal a szépen kivilágított zsidó templomba vonult, ahol egyházi

megízenem Hermin néniem is hogy ő is állítsa a sarokba!

Ez a gyermeklogika!

— — — Hazatértek kis hiveim. Gondolodom, emlékemben földidzem az érdekesebb jeleneteket kicsikéim között. Észrevétlen, akaratlan álom ragadja meg lelkemet... Látom kis csapatomból az egyséket és mindnyáját percrelpercre nőni, a fejlődés fokozatain pillanatonként átadni a látom mindegyiket azzá válni, aminek szántam. — Deli buszárok vonulnak el előttem és mind ismerős arc: ez a Béla, ez Feri, Pista, Jóska. Mindegyik szemében ott ragyog a jellem tisztasága, a lélek fonsége! Szelid, bájos leányok, ártatlan lélekkel, tiszta arccal, munkával kezükben, koszorúval, bokrétaival fejükön, életet, örömet, vidámságot osztva minden lépésükben.

Látom a becsületos munkában, Isten, király és haza iránt rendíthetetlen hűséggel és állhatatossággal foglalkozó polgárokat, kik szép és nemes céljuk eléréséhez törekcsenek.

S látom végre a hivatásuknak minden tekintetben megfelelő nőket, családanyákat, kik alamtiszta osztatásban, imádságban, szegények, szenvedők vigasztalásában, gyermekeik bölcs nevelésében, minden nemes és jó iránt való hajlamban, igyekeznek az élet azon pontja felé, hol majdan a számadáskor érdemeiket, erényeiket az örök élet és örök szeretet boldogságával jutalmazza az élet és szeretet Istene.

S álomban mintha érezném, hogy néha egy-egy zöld levél, virág, tépett zászlófoszlány, kézirat darab, kenyérmorzsza, olvasó gyöngyszeme hullana reám, hálás szeretetteljes pillantás kíséretében...
Hermin néni.

énekekkel kezdődött az istentisztelet; ezután *Wintler* Sándor dr. rabbi a szószékre lépett és lelkesült szavakban dicsőítette szeretett királyunk magas és jeles erényeit, kérve a Mindenhatót, hogy Ő Felsége drága életét teljes testi és lelki épségben, az örök minden fogyatékosága nélkül, az emberi kor legvégső határáig tartsa meg.

Ezután a templomi kórus elénekelt a Himnusz, a frigyáda előtt elmondott imádság hatása alatt ment szét az áhítatos hívők serege.

Az istentisztelet után Csabrendek nagyközség képviselőtestülete rendkívüli diszgyűlést tartott, amelyen *Barcza* László képviselőtestületi tag reánk ünnepi beszédben méltatta a királyi emberi és uralkodói erényeit. A beszéd a következő:

Tisztelt képviselőtestület,

Ünnepi gyűlésre jöttünk, annak megünneplésére, hogy felséges Urunk királyunk, dicsőségesen uralkodó I. Ferenc József ő cs. és királyi Felsége ma tölti be életének hetvenedik évét. A hetven évek betöltése hosszú multnak határköve, kezdete az emberi aggkornak, mely teljes életbölcsességgel kétségtelenül nagy ünnepnapja az embernek, de az áldásosan uralkodó királynak, Szt. István utódjának, felséges uralkodónak hetvenedik születése napja kiváló ünnep az egész magyar nemzetnek s minden egyes magyar embernek! Ezen ünnepnek jelentőségét különösen emeli azon körülmény, hogy éppen jelenleg két kegyeletes nemzeti ünnepünk közt foglal helyet. Folyó hó 15-én ünnepelte meg nemzetünk a magyar kereszténység 900 éves jubileumát és szent István első királyunk megkoronáztatásának emlékét és f. hó 20-án fogjuk ünnepelni szent István király napját, melynek 900 éves fordulója ebben a szent évben ritka fényességű napunkat képezi.

E két nagy ünnepünkhöz méltán fűződik Felséges Urunk királyunk 70. születésnapjának ünnepe. Felséges Urunk a keresztény erényekben és uralkodói bölcsességben méltó és kiválóan jeles utódja szent István királynak és a Gondviselés legnagyobb áldásában részesítette sokat szenvedett magyar nemzetünket akkor, amikor szent István koronáját I. Ferenc József felkent fejére helyezte.

Erdemeit, alkotásait, nagy és erős jellemét, lelkének vaserejét, szívének fejedelmi nemes jószágát és uralkodói erényét a magyar történelem fogja megörökíteni és a magyar nemzet történetének bizonyára egyik legfényesebb része lesz az, amely Felséges Urunk és drága emlékü Erzsébet királyné Ő Felsége uralkodásáról fog szólni. Mi, alattvalói, szerencsés tanúi vagyunk, hogy Ő Felsége mintaképe a kötelességteljesítésnek és boldog részesei lehetünk ama ragyogó szeretetnek, amellyel népeinek milliói körülveszik.

Törvényeink és történelmi hagyományaink, ősi erényeink és alattvalói kötelességeink szerint a magyar ember mindenkor törhetlen hűséggel és hódolattal viseltetett koronás királyához, kiért kész volt életét és véréit áldozni. Hatványozott lelkesedéssel és szeretettel ragaszkodunk azonban jelenleg dicsőségesen uralkodó Felséges királyunkhoz, kinek uralkodása alatt hazánk a béke, szabadság és alkotmányosság biztos sáncái között a fejlődésnek, megerősödésnek és állami tekintélynek még néhány évtizeddel ezelőtt remélni is alig merészelt fokát érte el.

Buzgó imával eszedtünk ma Mindenhatót Istenünkhöz, hogy áldja meg minden áldásaival és tartsa meg igen sokáig Felséges Urunkat, királyunkat. Most, midőn itt mint községünk képviselői díszes ünnepi gyűlésre gyűltünk össze, adjunk ünnepélyes kifejezést Felséges Urunk, I. Ferenc József apostoli királyunk iránt való törhetlen alattvalói hódolatunk, hűségünk és szeretetünknek és ezen érzéseinkből fakadó lelkesedéssel kívánjuk: hogy minden földi boldogsággal megáldva, bölcs és jó királyunkat, Felséges Urunkat az Isten még igen sokáig éltesse!!!

A jelenvoltak áthatva az ünnep magasztosságától háromszoros *Éljen a király!* harsány kiáltással adtak örömlüknek kifejezést és *Lób* Ignác képviselőtestületi tag indítványára egyhangulag elhatározták, hogy a községben folyó hó 19-én este kivilágítást tartanak és *Barcza* Lászlónak ezen szép és magasztos beszédjéért jegyzőkönyvileg köszönetet mondanak és hogy Ő Felségéhez hódoló felirat terjesztessék.

Az általános kivilágítás még Szent István nap előestéjén volt; a szép nyári estén százával járt az uccán Csabrendek lakossága. Szép látványt nyújtott *Barcza* László új kastélya szép körvonala verandájának kivilágítása, amelyen a piros-fehér-zöld lampionok ezt a feliratot ragyogtatták: *Éljen a király!* Meglepő szép volt *Kohn* Henrik, *Weiss* Salamon és *Kohn* László házában kivilágítása. Egy helyen megint kivilágított drapéria alatt olvashatjuk ezt: *Hol vagy István király? Téged magyar kíván!* Még a legszegényebb viskók ablakaiban is égett egy-egy

magános gyertyaszál. Az uccákon az emberek szakadatlan sora járt, bámulták a nagy és kis lángok fényét. Körülbelül tízre járt az idő, amikor megcsappant az uccákon járók száma. A lángok egymásután kialudtak és az érdekes este után szép, csöndes nyári éjszaka borult a községre. Az ünnepélyt az előljáróság által rendezett társas vacsora zárta be.

Ezen szintén Barcza László mondotta az ünnepi tószót. Beszédjében megemlékezett a hármaz ünnepéről, célzást tevén arra a magyar közmondásra: háromban rejlik az igazság, lendületes szavakban dicsőítette Felséges Urunk kiváló fejedelmi erőnyeit, aki hosszú életét kiábrándító népei javának szentelte, aki legnagyobb örömét népei boldogságában, a haza felvirágzásában találta. Végül azt mondta, hogy minden magyar szív szeretett királyához való ragaszkodását, szeretetét és háláját minden körülmények között kifejezésre juttatja. A pohárköszöntő riadó éljenzés követte.

Csabrendek község előljáróságát e hazafias és minden pontjában fényesen sikerült ünnepély rendezéséért méltó elismerés illeti. Példaképpül szolgálhat más községek előljáróságának is.

Hirschler Soma.

Vasárnapi levél.

Leányaink a külföldön.

A divat uralkodik mindenekben. Legyen ez okos vagy bolond, józanészű vagy hóbortos: megnyergeli az embereket. Azután viszi tuskóbokron, ungon-berken át, bomlottul. Ez a divat nem csupán a kalapok díszítésére, a kabát hajtokájára, a szoknya ujjainak bőségére, a topánka füzőjére terjed ki, hanem uralma alá keríti a legszentebb érdekeket is.

Hát én hamarosan nem igen ismerem szentebb érdeket, mint leányaink nevelése. Ezen épül föl minden: a családi édes fészkek, a társadalmi békés együttélés, a humanitás magasztos oltára, jövő nemzedék deréksége és ezzel magyar hazánk jövő boldogsága. Mindez ebből az isteni szóból ered: *anya*.

Azt mondják: nők kormányozzák a világot. Az én világom az én hazám. Így hazámat is a nők kormányozzák. A nőknek e nagy munkájából az oroszlánc az anyákat illeti meg. Mert az anya formálja meg a hazának a polgárát. Isten az ő szikráját, mivel emberré teszi, az édes anya lelkén keresztül lehel az emberbe. Amilyen ez a lélek, arra a képre nevelődik legtöbbször az ember is.

Ennek a léleknek a nőnél is első sorban *magyar léleknek kell lennie*. Ez a legfőbb tulajdonság. E nélkül a többi csak pengő cimbalom. Hát én a középosztályoknál ezt a legfőbb tulajdonságot látom veszélyeztetve. Veszedelembe dönteti az a mindinkább elharapózó szokás, hogy leányait okvetlenül valami külföldi (osztrák) nevelítőzetben kell taníttatni. Megköveteli a társadalmi bon ton, azután a német, francia nyelv, holmi külső máz, és — a divat.

Ezek pedig hatalmas faktorok. Igazi nagyhatalmak. Mellettük eltörpül, megsemmisül a szülő szeretete, józan esze, a gyermek jövő boldogsága, a családi érdek, a nemzeti kötelesség.

Szegény leánykák, éppen fejlődésetek legkényesebb korszakában terhelnek meg benneteket a szizifuszi munkával. Abban a 14—16 éves korban. Két-három idegen nyelv tanulásával terhelik meg elméteket, aminek itthon az életben soha hasznát nem látjátok. És idegen nyelven kell tanulnotok természetrajzot, fizikát, kémiát, matematikát, földrajzot, történetet. Micsoda észbomlasztó, testsorvasztó munka ez! Biflázni nap-nap után, órákon keresztül értelmetlen szóhalmazt, küzdeni az idegen nyelv sajtós kiejtésével, mit a ti magyar nyelvetek meg nem szokott és amire egykönnyen rá nem hajol.

És szinte jó, hogy nem értitek az idegen szót. De sokszor lelki maszlag az rátok nézve, ami megmértelyezi magyar lelketekeket.

Ott van például a magyarok története. Itthon megtanultátok, hogy a magyar vitéz, bátor, lovagias, egyenes, őszinte, a mivelődés iránt ritka fogékonyságú nép, akit Isten különösen kiválasztott e helyre, a Kárpátok aljába, a síkföld végtelen rónájára, hogy fönntartsa az egyenlősúlyt a nyugat és kelet népei között. Ott Lueger hazájában az ellenkezőjét halljátok az iskolában. Azt, hogy a magyar vad, barbár, vérszomjas, műveletlen csorda, akit tüzzel-vassal kéne eltörölni a föld színéről. Ez a tanítás először arcotokba kergeti a vért, azután megszokjátok, belenyugodtok ez már bűn magyar hazátok, magyar anyátok ellen. És ha valljátok is, annyira belopják lelketekebe, ez már istenkáromlás, hazaárulás.

És e mellett tanultok Schillerrel, Göthérel, de nem hallotok Vörösmartyról, Petőfőről, Aranyról. Meghódoltok az idegen nagyságok és szellem előtt. Hisz a tájék, a környezet, a betevő falat,

a beszívott levegő, a föld, amelyen jártok: mind-mind idegen szellemet lehel lelketekebe. Micsoda miázias szellem ez nektek!

Maradjatok hát itthon! Hála Isten, vannak már kiváló nevelő-intézetek úgy az állam, mint az egyházak kezében. Járjátok ezek valamelyikét. És inkább maradjatok a műveltségnek alacsonyabb fokán, mint idegen szellem művelje ki lelketekeket, mert akkor a magyar Isten helyett idegen bálványoknak áldoztok.

Hozzátok fordultunk, ti drága serdülő leánykák szavunkkal, de értsen belőle apátok-anyátok és a szerint cselekedjék.

Portás.

H I R E K.

— **Augusztus 20.** A királyunk születésnapjára kitűzött nemzeti zászlók még ott bókoltak a levegőben, mikor rozsarak durrogása, harangok zúgása jelentette első szent királyunk ünnepét. Ez ünnepnek bensőségét emelte az, hogy 900-ik évét ültük meg a keresztény Magyarország megalapításának. Tömegesen siettek a községek a templomokba, hogy lerója szívének mély hódolatát, háláját, kegyeletét a nagy, a szent király iránt. Reggel 9 órakor a plébánia-templomban tartott szent misét Varga Jenő premontrai kanonok mutatta be az Urnak. A mise folyamán a daloskör előadta a török hódoltság idejében termett, mély hazafiai és vallásos ihlettel áthatott éneket: *Ah, hol vagy magyarok tündöklő csilága?* A mise után Németh János helybeli plébános gyönyörű egyházi beszédet tartott, mely a benne megnyilatkozott lángoló hazafiai érzellettel valósággal megragadta a hívek lelkét.

Csabrendek nagyközség községe a szokott áhitattal ünnepelte meg szent István napját, a magyarok nemzeti ünnepét. Az ünnepelőbe öltözött hívek benépesítették a templom környékét, a templom összes harangjai megkondultak, a nép bevonult a templomba és hő imában dicsőítette szent Istvánt. A házakat és alkalommal is nemzeti színű lobogókkal díszítették föl.

— **Elismerés.** Wlassics Gyula dr. vallás- és közoktatásügyi miniszter a nyugalmos menő Németh Béla helybeli kisdudovónak 42 évet meghaladó szolgálatáért elismerését fejezte ki.

— **Kitüntetés.** Tarányi Ferenc nyírlaki földbírtos a párisi világkiállításon kiállított boraiért az ezüstéremmel tüntették ki. Tarányinak Sümege is igen szép, kitűnő karban tartott szőlőbirtoka van.

— **Áthelyezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Mohár Béla balatonfüredi családitanító, aki Sümege is mint segéditanító működött, a frigyessalvi állami elemi iskolához helyezte át.

— **Ösztöndíj.** Bánfi Etuska, a budapesti ovóképző növendéke, a tanítók Eötvös-alapjától 100 kor. ösztöndíjat nyert. Édes atya, Bánfi Alajos igazgatótanító több érdemet szerzett a tanítók emez áldásos intézménye körül. Sümege ő gyűjti be a tagoktól az évi járulékot s a sümegei tanítókör ez évi közgyűlésében ugyancsak az ő indítványára emelte föl a régebben tett 100 forintos alapítványát 400 koronára. Ez alkalommal ismételtén a tanítók és a társadalom meleg szeretetébe és pártfogásába ajánljuk az Eötvös-alapot, mely újabban a Tanítók Háza létesítésével erre a támogatásra sokszorosan rászorult.

— **Esküvő.** Gaál Ferenc szabadkai főgimnáziumi tanár f. hó 21-én esküdött örök hűséget Révay Ilona elemi isk. tanítónőnek. Az esketési szertartást Bonc Ferenc keszthelyi káplán végezte a cserszegtomaji kápolnában.

— **Közgyűlés.** A sümegei katolikus legényegyesület ma, 26-án délután 4 órakor rendkívüli közgyűlést tart. Tárnya a házvételnek megbeszélése lesz.

— **Halálozás.** A sümegei társadalomnak nesztora hunyt el Schmidt Ferenc püspöki urodalmi nyugalmazott érdemester személyében. A boldogult 87 évet élt, már három évvel előbb készülődjött gyémántlakodalmának megünneplésére, de gyengesége, betegeskedése akadályozta ebben. Végre augusztus 20-án csendesen jobb létre szenderült. Temetése Sümege, augusztus 22-én délután 5 órakor nagy részvét között ment végbe. Halálát neje és nagyszámu rokonsága gyászolja. A család a következő gyászjelentést adta ki:

Özv. Schmidt Ferencné szül. Főkővy Anna maga, gyermekei, unokái és számos rokonai nevében szomorodott szívvel jelenti szeretett férjének, Schmidt Ferenc a veszprémi püspöki urodalom nyugalmazott érdemesterének, folyó évi augusztus hó 20-án délután 1 órakor életének 87-ik, boldog házasságának 63-ik évében, véglgyengülés következtében történt gyászos elhunytát. A megboldogultnak hűlt tetemei f. é. augusztus 22-én d. u. 5 órakor fognak a sümegei sírkertben a róm. kat. egyház szertartásai szerint örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szent mise-áldozat f. hó 23-án reggeli 9 órakor fog a helybeli róm. kat. plébánia-templomban a Min-

denhatónak bemutatatni. Sümege, 1900. évi augusztus hó 21-én. Áldás és béke hamvaira! Schmidt Ignác és neje Unger Oktavia, Schmidt Karolin férj. Putzer Antalné, Schmidt Ferenc és neje Mojzer Zsófia, Schmidt Lajos és neje Baumgart Mariska gyermekei. Mojzer Mariska és Károly, ifj. Putzer Antal, Putzer Lajos és neje Hartl Ilona, Putzer Sarolta, Putzer Margit és György, Schmidt Erzs, Schmidt Kálmán, Schmidt Emma és Aranka, Schmidt Ödön, Schmidt Imre és Dezső, Schmidt Erzs és Anna, Schmidt Lajos, Mariska és Feri unokái. Putzer Erzs. dédunoka.

— **Táncmulatság.** A sümegei iparos ifjuság egyesülete augusztus 20-án ismét megtartotta nyári táncmulatságát zászlószentelésének emlékére. Este kezdődött a mulatság s bár a hirtelen esőre fordult időjárás sokakat visszatartott, mégis igen szép számu közönség gyűlt egybe az egyesület helyiségében. A fiatalok nagy tüzzel-hévvvel áldozott a tánc istennőjének s bizony a hajnal már bontogatta szárnyát, mikor a társaság a jól eltöltött mulatság édes emlékével távozott.

— **Széchenyi induló.** Évek hosszú során át a magyar Geniusznak de sok drága kincse merült a feledésbe. Ezzel szegényebb lett nemzeti életünk egyik legbecesebb tőkéje. Újabban mind többen kutatnak az elfeledett kincsek után. A magyar szellemnek mind több fényes alkotása kerül elő a feledés homályából. A kutatók egyre szaporodnak. Ilyen kutató Csanády Virgil fővárosi zenetanár. Kutat a régi magyar zene gyöngyei után. Fáradságát fényes siker koronázza. A nemzeti muzeumban levő Kisfaludy-könyvtárat kutatva, ráakadt Kisfaludynak sajátkezűleg összeírt kottagyűjteményére s ebben többek közt egy gyönyörű magyar ábrándot talált. Kutatásait folytatja a vidéken is. A régi nemesi házakat keresi föl s itt tanulmányozza az „örögek” zene-hagyatékát. Folyó hó 20-án Sümege felől Csabrendekre rándult át és itt Bogay Aurél földbírtos elhunyt szülőinek hangjegyei között kutatva, több érdekes dolgot talált. Kimagaslók ezek közül egy *Széchenyi induló*. Egressy Samu irta s nevezett zenetanár szerint egyik leg-szebb terméke a magyar zeneirodalomnak, amelyet valaha játszottak. Ez a zenemű a szerzőnek sajátkezű írása, s boldogult Bogay Antalné egyik balatonfüredi tartzkodása alatt lepte meg vele. Csanády zenetanár ezt az indulót már legközelebb nyilvánosságra bocsátja. Tehát a legnagyobb magyarnak is meg lesz az indulója, mint nagy kartársainak: Kossuthnak és Klápkának. Megjegyezzük, hogy Egressy Samu az 50-es évek egyik elsőrangú zeneköltője volt s magyar motívum darabjaival több pályadíj nyertese.

— **Országos vásár.** A folyó hó 24-én tartott bertalan napi vásárunk igen gyöngön látogatott volt. A zsidvásár alig említésre méltó, ellenben a marhavásárban élénk forgalom uralkodott.

— **Beiratások.** A helybeli áll. reáliskolában az 1900—1901. tanévre a tanulók felvétele szeptember hó 1. 2. és 3. napjain d. e. 8—11. és d. u. 3—4. történik. Mindazon növendék, aki ez intézetnek tagja még nem volt, köteles a beiratáskor felmutatni: a) mult évi isk. bizonyítványát b) keresztelő levelét (születés-bizonyítványát), c) a himlő-oltást igazoló bizonyítványát. A már itt járt tanuló mult évi bizonyítványát hozza magával. Az egész évi tandíj 36 korona, mely összeg négy részletben is lefizethető: az első részlet október 15-ig, a második december 1-ig, a harmadik március 15-ig, a negyedik május 1-ig. A beiratáskor fizetendő díjak, a felvételi díj 4 korona, az ifj. könyvtárra 2 korona, az évi értesítőre 2 korona, az ének tanulásáért 2 korona, összesen 10 korona. Szegénysorsú, jómagaviseletű s jóelőmeneteli tanulók tandíjmentességért (36 korona) folyamodhatnak. A szegénység bizonyítványal felszerelt kérvény legkésőbb szept. 15-ig az igazgatóságnál benyújtandó. A beiratáskor fizetendő 10 korona lefizetése alól felmentésnek helye nincs. — A javító, pótló s felvételi vizsgálatok f. hó 30- és 31-én lesznek. Vizsgálatra f. hó 30-án d. e. 8 órakor az igazgatóságnál kell jelentkezni.

Az áll. reáliskola igazgatósága.

A sümegei felső leányiskolába, valamint az elemi népiskolába a tanulók beírása 1900. szeptember 1-től 5-ig a városi fiúiskola irodájában történik. A felső leányiskola első osztályába oly tanulók vétetnek föl, kik a népiskola VI. vagy a polgári II. osztályát elvégezték. Ha erről nem tudnának bizonyítványt előmutatni, az esetben felvételi vizsgát tesznek. A felvételi vizsga díjmentes. A II. osztályba való felvételnél megkívánatik a felső leányiskola első, vagy a polgári iskola harmadik osztályáról kiállított bizonyítvány előmutatása. A tanuló kora keresztelével vagy születési bizonyítványal igazolandó. Tandíj helybelinek 6 kor., vidékinek 12 kor. — Könyvtárilleték 1 kor., a tanítói nyugdíjalaphoz 30 fillér minden tanulóra kötelező. Magántanulók 12 kor. tan- és 30 kor. vizsgadíjat fizetnek. Az elemi isk.

I. osztályaiba egész évi tandíjilletékekkel együtt 2 kor. 70 fill., a II. osztályig 3 kor. 70 fill. egyenlően a fiú- és leánytanulókért. Vidéki tanulók összesen 20 kor. 80 fill. díjat fizetnek. Izraelita hittandij helybelinek 4 kor., vidéki tanuló után 8 kor. Szegénység igazolása mellett tandíj- elengedésért kérvény a tek. iskolaszékhez címezve az iskolaigazgatóságnál benyújtható. Sümege, 1900. aug. 25-én.

Az igazgatóság.

— **Emberölés önvédelemből.** F. hó 18-án Pető Károly, Császár Károly és Kreza Meuyhért gelsei legények kimentek az ottani szőlőhegybe, hogy gyümölcsöt lopjanak. Már-már tele szedték kötevényüket, midőn elérte őket a büntető nemezis Simon József szőlőpásztor személyében, ki be akarta őket kísérni. De perzse nem azért legények ők, hogy egy embernek engedelmessékedjenek, vagy pláne féljenek, nem is hajlottak a parancsra, hanem ellene szegültek. Biztos, hogy a szőlőpásztor buzza a rövidebbet, ha a tettlegességekre vetemedett legények ellen nem használja fegyverét s Pető Károlyt homlokukon nem lövi, mire az ott a helyszínén rögtön meghalt. A másik kettő ezt látva, futásnak eredt. A szőlőpásztor följelentette magát.

— **Szőlőbirtokosok figyelmébe.** A sümegei szénkőnegyektől szénkőnegyet szeptember hó folyamán minden vasárnap és hétfőn délelőtt vehetnek ki a szőlőbirtokosok.

— **A legízesebb asztalvíz a Kristály Szent Lukács-fürdői hegyiforrás, mely mint egészséges ásványvíz, több száz orvos által ajánlva van.**

— **Az aranyárkelet-pótlék.** A m. kir. pénzügyminiszterium a vámilletékeknek ezüstben történő fizetésénél vagy biztosításánál a törvény értelmében szedendő aranyárkelet-pótlékot ez év szeptember havára huszonegy (21) százalékban állapította meg.

— **A helybell áll reáliskola udvarán lebontott pajta földének fáját és szalmáját ma, d. e. 10 órakor nyilvánosan elárverezik.**

3034. sz. tk. 1900.

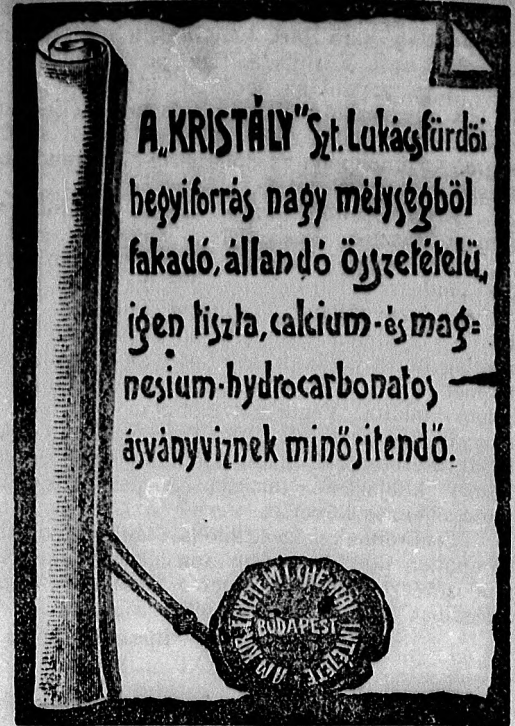
Árverési hirdetmény kivonat.

A sümegei kir. járásbírósa mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy a Z.-Szt-Grót és vidéke takarékpénztár végrehajtatónak Panger Rozi Bérés Jánosné végrehajtatás szedendő elleni 84 kor. és 254 kor. tőkekövetés és jár. iránti végrehajtatási ügyében az árverést a sümegei kir. bíróság területen levő a csáfordi 710 sz. tjkvben f 1338 hrsz.

alatt Panger Rozi Bérés Jánosné tulajdonul felvett ingatlanra 760 kor; 538 sz. tjkvben ugyanannak tulajdonul felvett f 1337 hrsz. alatti ingatlanra 770 kor; f 1407 hrsz. ingatlanra 236 kor; a 382 sz. tjkvben ugyanannak tulajdonul felvett f 1257 hrsz. ingatlanra 134 kor; f 1391 hrsz. ingatlanra 108 korona ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1900. évi október hó 5-ik napján délelőtt 10 órakor Csáford községhezánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10% at vagyis 76 kor; 77 koronát; 23 kor. 60 fillért; 13 korona 40 fillért; 10 korona 80 fillért készpénzben vagy az 1881 LX. tc. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékkepes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881 LX t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabály szerű elismervényt átszolgáltatni.

Kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóság: Sümege, 1900. évi július hó 17. napján. Saághy kir. aljbíró.

Kapható:

MÁRKUS SALAMON FIA

üzégnél,

→ S Ü M E G E N . ←

Műfogak anélkül, hogy a gyökereket el kellene távolítani, — inylemezen és anélkül — a legjobban készít:

SCHARPF JENŐ fogtechnikus

Található:

Z.-Egerszegen

Körme-di-utca 47.

minden hó 3-tól 10-ig,

Kőszegen

Adelfy-utca 46.

minden hó 20-tól 30-ig.

Esemény
a magyar
irodalomban!

NAGY KÉPES VILÁGTÖRTÉNET

AZ EGYETEMES TÖTÉNELEM
KLASSIKUS KÖNYVE, A LEG-
GAZDAGABB TÖRTÉNELMI
KÉPTÁR

Tizenkét kötetben

Eddigélő három kötet jelent meg. — Négyhavonként jön egy-egy kötet

Bévebbet a prospektus, melyet mindenki ingyen kap.

A teljes mű ára 192 korona.

Szerkeszti a legkiválóbb magyar írók közreműködésével:

Marczali Henrik

Megrendelhető

3 koronás csekély havi részletfizetésre

Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság

Budapest VIII., Üllői-ut 10.

A NAGY KÉPES VILÁGTÖRTÉNET

azért eseménye a magyar irodalomnak, mert az első teljes, tökéletes, minden igényeknek megfelelő világtörténelem.

A NAGY KÉPES VILÁGTÖRTÉNET megjelenésével minden más világtörténeti mű elavult és értéktelenné vált.

A NAGY KÉPES VILÁGTÖRTÉNET az élet bibliája és nélkülözhetetlen mindenkinél, a ki művelt ember akar lenni.

A NAGY KÉPES VILÁGTÖRTÉNET az a mű, melyből az egyén, a család, a társadalom hazaszeretetét és összetartást tanul.

A NAGY KÉPES VILÁGTÖRTÉNET fejleszti a műizlést, táplálja a tudást, nevelíti a lelket

A NAGY KÉPES VILÁGTÖRTÉNET briliáns stílusával és pompás illusztrációival nemcsak tanít, hanem oktatta gyönyörködtet is és a legnagyobb szellemi élvezetet nyújtja.

Ezennel megrendelem a Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaságtól Budapestre a

Nagy Képes Világtörténet

ezimű művet 12 kötetben 192 koronáért, tudomásul vevén, hogy eddigélő három kötet jelent meg s a további kötetek 4 havonként jelennek meg. Kötelezem magam a társaság pénztárába Budapestre a szállítástól kezdve 3 koronát havonként mindaddig befizetni, míg a mű teljes vételára törlesztve nincsen. Az esetleg elmaradó részeket költségemre postai megbízás útján szedhetők be és ennek be nem váltása esetén a mű teljes hátralékos vételára esedékessé válik. A mű további kötetei a megjelenéshez képest és fizetésel arányában szállítandók.

Név: .....

Kelt: .....

Állás: .....